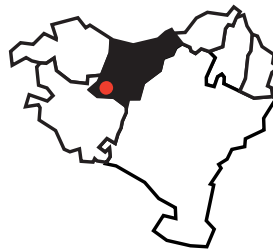

Ihesi

Testua eta argazkiak:
A M A I A U G A L D E

Euskal Herria ezagutuz:
Aretxabaleta (Gipuzkoa)

Urkulu, naturari egokitutako urtegia

Pasieran ibiltzeko, hegaztiak behatzeko edota inguruko auzoetako elizak eta baserriak miresteko toki aparta da Urkulu urtegia, mendiz inguratutako goi-lautadan. Aretxabaletako natura gunerik ederrenetakoa da, atseden hartzeko eta naturaz gozatzeko aproposa.

ESKUALDEKO HERRIETARA ura eramateko sortu zuten 1979an Urkulu urtegia. Lehen baserri batzuk zeuden lekuan jarri zuten, lau urteko lanen ostean.

Naturari egokituta ikus dezakegu gaur egun. Aretxabaletako herri gunetik kilometro gutxira dago, Kurtzebarri (1.146 m) mendiaren magalean, bere edertasun guztia harro erakutsiz.

Gune lasaia ez ezik, aire librean jarduteko lekua ere bada. 6,5 kilometroko luzera duen bidegorriak inguratzen du urtegia, eta kirola egiteko hainbat gune daude bertan,

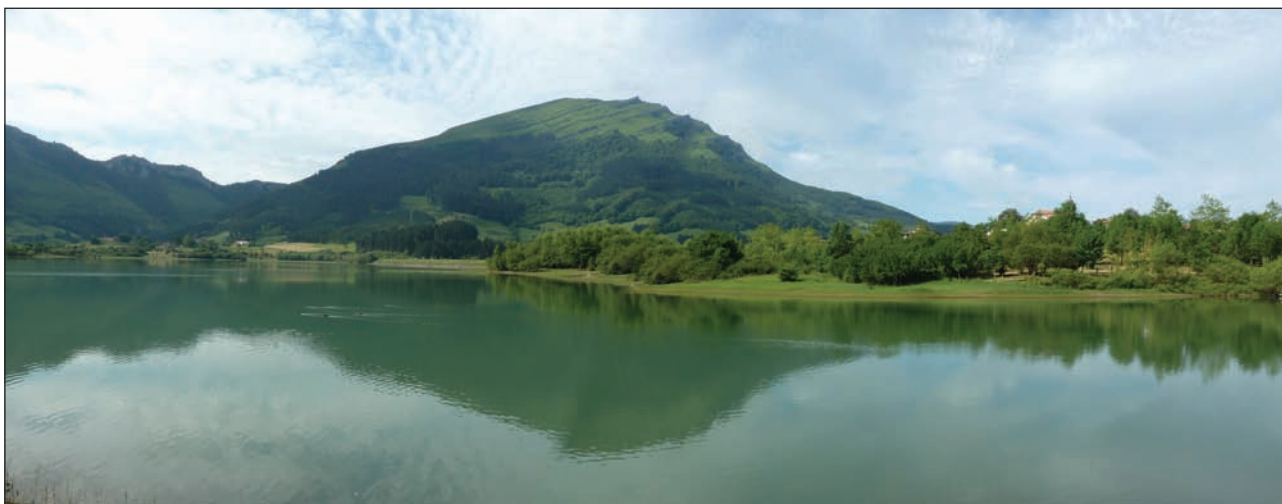
ariketak nola egin azaltzen duten argibide-etaula eta guzti. Ibilbide horretan, bidearen erdia, gutxi gorabehera, landa guneen ondotik egingo dugu, eta beste erdia basoen albotik. Urkulurainokotzez gertura daiteke, baina ez da komeni urtegi inguruak autoz betetzea. Bertan baditugu bi aparkaleku txiki, baina gomendagarriena 800 metro lehenago dagoen Otalora dorretxearen ondoan aparkatzea da, han leku handia dago eta. Jau-regi ezaugarriak dituen eraikin aparta da dorretxea, hainbat arotan eraikitakoa.

Babestutako natura-gunea

Aizkorri-Aratz parke naturalaren sarbide ere badugu urtegia, herri giroak eta mendialdeak bat egiten duten natura-gunean. Urtegiaren inguruan zein baino zein ikusgarriagoak diren lau auzo ditugu, hura zaintzen baleude bezalaxe: Larrino, Aozaratza, Areantza eta Goroeta. 189 pertsona inguru bizi dira horietan.

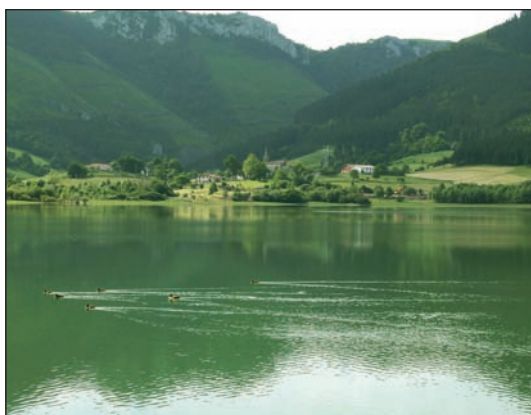
Landa gune osoan larre ederrak daude, eta biodibertsitate handia. Hori, auzoetako baserritarrek egingo lanari esker da batik bat. Izan ere, ahalegin handiak egin dituzte

ganadua aurrera ateratzen eta ingurunea mantentzen. Base-rietz gain, abeltzaintza eta neka-zaritzza ustiategiak ere badaude auzootan. Azken datuen arabera, abeltzaintzan dauden abereen ia erdiak ardiak dira, 386 buru inguru, eta behiak beste horrenbeste, 407 buru inguru.

Basoei dagokienez, pinuak dira leku gehien betetzen duten zuhaitzak, baina badaude bertako espeziak ere, esate baterako artadiak inguru beroenetan eta hariztiak hezeenetan. Mozoloa eta hontz zuria dira baso horietako eguneroko biztanleak, toki gutxitan aurki ditzakegun hegaztiak. Nabarmenezkoa da, bestalde, urtegiaren dagoen irlako hariztia, aspaldiko landareen erakusle eta hegazti ugarraren gordeleku. Neguko hotza pasatzeko aukeratzen dute hegazti batzuek: basahateek, kopeta-zuriek, antzarek, lertxun hauskarek... Eta beste hegazti asko ohiko bisitariak dira urteko sasoi horretan. Udabe-

rrian ere hegazti ugari izaten da, ugalketa sasoirako etorriak. Adituek diotenez, urtean zehar Urkulun 125 hegazti mota ikus daitezke, eta horietatik 36 galzorian daude.

Hobekuntzak egiten hasi dira

Eguzkia berotzen hasi ahala jende asko gerturatzen da Urkulura. Horregatik, hain zuzen ere, hasi dira apurka-apurka urtegiaren azpiegiturak egokitu eta naturaren kontserbazioa segurtatzeko hobekun-

Fauna eta landaredia aberatsak aurkitu daitezke Urkulu urtegiaren inguru lasaietan.

tzak egiten. Aretxabaletako Udalak Naturgintza Fundazioaren laguntzarekin hasi ditu lan horiek.

Duela gutxi Aretxabaletako bainuetxeako industria eremuan bidegorria egin zuten, eta orain hori luzatzea da asmoa. Urkuluren alboan dauden Aozaratz eta Goroeta auzoak lotuko dituen bidegorria eraikiko dute, eta elbarrientzat egokitutako bidea izango da bertan. Arrantzarako irisgarritasuna ere hobetu gura dute, eta gune berezia jarriko dute ezintasunak dituzten pertsonen inolako arazo barik arrantzan egin dezaten.

Ingurumena zaintzeko eta Urkuluko fauna eta flora mantentzeko lana ere egingo dute. Aretxabaletan bertan badabilta ingurumenarekiko kontzientziazioa lantzen. ■